

Zorg en veiligheid voor kwetsbare patiënten

Maak kennis met het cluster artsencoalitie

Betere bescherming van het kind door inzet op vroegsignalering en zorg bij vermoedens van (kinder-)mishandeling en/of huiselijk geweld.

Bij kindermishandeling of huiselijk geweld kunnen alertheid, vroegtijdige interventie en open gesprekken over vermoedens het verschil maken om mishandeling te stoppen of het mijden van zorg door ouders/verzorgers te voorkomen. Elke arts zet zich hier voor in. Het is onze professionele standaard om altijd te zorgen voor bescherming en veiligheid van slachtoffers bij (vermeende) signalen van mishandeling en huiselijk geweld.

Het cluster artsencoalitie zet zich in voor de ontwikkeling van het afwegingskader. Met een werkgroep van afgevaardigden van de artsen- beroepsgroepen die dagelijks betrokken zijn bij kinderen en/of ouderen en via die weg bij verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Elke beroepsvereniging werkt hiernaast vanuit haar eigen deskundigheid en contact met kinderen en/of volwassenen aan voortdurende verbetering van haar aanpak. De volgende leden van het cluster artsencoalitie stellen zich graag aan u voor:

LHV Directe hulp aan het kind vanuit de vertrouwensband tussen arts en gezin.

- ▶ **Met een landelijk netwerk dat huisartsen en Veilig Thuis samenbrengt om samen op te treden.**

De Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) is de belangenbehartiger en spreekbuis van alle huisartsen in Nederland. Iedere burger in Nederland heeft een huisarts, waarmee vaak een stevige en langdurige vertrouwensband wordt opgebouwd. Als er sprake is van kindermishandeling en of huiselijk geweld, kan de huisarts een belangrijke rol spelen in de signalering hiervan en het bieden van directe hulp. Het kind staat in de aanpak voorop, waarbij de vertrouwensrelatie tussen huisarts en het gezin essentieel is. In de strijd tegen kindermishandeling bouwt de LHV op dit moment aan een landelijk netwerk van huisarts-ambassadeurs kindermishandeling. De huisarts-ambassadeurs zijn een aanspreekpunt en vraagbaak voor hun collegae. Huisartsen kunnen laagdrempelig vragen stellen aan de ambassadeur over de aanpak van (kinder-) mishandeling. De ambassadeur verwijst huisartsen zo nodig voor advies naar de vertrouwensartsen van Veilig Thuis. Hiermee wordt bereikt dat huisartsen en de vertrouwensartsen van Veilig Thuis op een vanzelfsprekende manier met elkaar gaan samenwerken om kinderen en gezinnen samen te helpen. Inmiddels zijn er ongeveer 30 huisarts-ambassadeurs actief. De LHV streeft naar een landelijke dekking van ambassadeurs in alle Veilig Thuis regio's.

- ▶ **Ella Kalsbeek, voorzitter LHV**
-

NVSHA Slachtoffers herkennen bij kortdurend contact en spoed.

- ▶ **Direct herkennen van tekenen van mishandeling bij kortdurend contact en spoed op de Spoedeisende hulp.**

De Nederlandse Vereniging voor Spoedeisende Hulp Artsen (NVSHA) vindt het een zeer belangrijke taak om mishandeling te herkennen bij kortdurend contact en wanneer tijd telt. Op de Spoedeisende Hulp zien wij (vermeende) slachtoffers van kindermishandeling, maar ook hun ouders. De NVSHA werkt op dit moment aan diverse richtlijnen op de Spoedeisende Hulp om de deskundigheid van artsen te verbeteren en hun handelingsbekwaamheid te vergroten. Voorbeelden zijn de richtlijn Blauwe Plekken (samen met de NVK) en de richtlijn Vermoeden van Ouderenmishandeling (samen met de NVKG). In januari 2018 verschijnt de eerste editie van nascholing van SEH-artsen op het herkennen en bespreekbaar maken van kinder- en ouderenmishandeling op de Spoedeisende Hulp.

- ▶ **Ties Eikendal, voorzitter NVSHA**
-

VVAK Triage als sleutel tot succes.

- ▶ **Elk kind moet hulp krijgen, op basis van een gedegen veiligheidstaxatie.**

De Vereniging Vertrouwensartsen inzake Kindermishandeling en Huiselijk geweld (VVAK) staat voor de 67 vertrouwensartsen die momenteel werkzaam zijn bij 26 Veilig Thuisorganisaties. Hier zetten wij onze medische expertise in voor slachtoffers en plegers van Kindermishandeling en Huiselijk geweld. Onze medische expertise is belangrijk bij preventie en diagnostiek enerzijds en het organiseren van veiligheid en herstel voor de slachtoffers van kindermishandeling en huiselijk geweld anderzijds. De VVAK richt zich op dit moment actief op professionalisering, zowel van de eigen beroepsgroep en organisatie, als ook het omliggende veld en met name de gezondheidszorg. De VVAK vervult uiteenlopende taken. Vertrouwensartsen zijn betrokken bij het triageren van casus op basis van vaak ernstige informatie, het doen van onderzoeken en het borgen en monitoren van veiligheid. Hiernaast bouwt VVAK mee aan samenwerkingsvormen met Openbaar Ministerie en politie, invulling van het afwegingskader voor artsen binnen de artsencoalitie en inhoudelijke scholing van bijvoorbeeld de huisarts-ambassadeurs.

- ▶ **Jolande Schoonenberg, voorzitter VVAK**

AJN Gezin en kind bijstaan vóórdát mishandeling kan toeslaan.

- ▶ **Door vroegtijdig onderkennen van knelpunten en risico's, onveiligheid voor het kind voorkomen.**

AJN Jeugdartsen Nederland (AJN) is van en voor artsen die werken in de jeugdgezondheidszorg. Jeugdartsen werken individueel en collectief aan vroegsignalering, preventie en aanpak bij vermoedens van kindermishandeling bij jeugdigen van -9 maanden tot 23 jaar. Wij zorgen ervoor dat de juiste hulp, zo vroeg mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis aanwezig is. Samen met diverse partijen in de jeugdgezondheidszorg (NCJ, V&VN) ligt dit jaar de focus op de zogenaamde Preventie-agenda. 'Vroeg zijn' is waar wij voor gaan, want juist bij kindermishandeling wil je voorkómen! Relevante thema's in deze agenda zijn hechting en ouderschap als essentiële onderdelen bij het voorkomen van kindermishandeling. Er draaien pilots in het land waarbij hechting en ouderschap observatie en gespreksonderwerpen zijn binnen de JGZ consulten. Zo bereiken we openheid en vroegtijdig onderkennen van knelpunten, risico's en kansen op onveiligheid van het kind in het gezin.

- ▶ **Mascha Kamphuis, voorzitter landelijk AJN bestuur**
-

NVK Het kind veiligheid bieden, door een kring te vormen om het kind heen.

- ▶ **Alertheid op alle plekken waar zorgprofessionals betrokken zijn bij kinderen en een duidelijke aanpak voor ketensamenwerking, wie wat moet doen, op welk moment.**

De Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK) zet zich in voor zieke én gezonde kinderen van de geboorte tot 18 jaar en streeft naar maximale kwaliteit van zorg. Met concrete richtlijnen zorgen we voor duidelijke handelingsprotocollen voor artsen en bieden we zo concreet mogelijke handvatten om kindermishandeling te herkennen. De NVK werkt op dit moment actief aan de implementatie van de richtlijnen: Blauwe plekken bij kinderen, Diagnostiek bij (een vermoeden van) seksueel misbruik bij kinderen en Signalering kindermishandeling in de spoedeisende medische zorg. Naast implementatie via (verplichte) scholing, congressen en publicaties, werken wij aan een mobiele app die artsen helpt kindermishandeling vast te stellen en vervolgstappen te nemen. Het Nederlands Signalerings Centrum Kindergeneeskunde (NSCK, opgericht in 1992) richt zich op de prevalentie van zeldzame of nieuwe aandoeningen bij kinderen van 0 tot 18 jaar. Op dit moment doet het NSCK onderzoek naar vermoedens van Pediatric Condition Falsification / Münchhausen by proxy (PCFP). Een specifieke en complexe vorm van kindermishandeling.

- ▶ **Károly Illy, voorzitter NVK**
-

NVvP Oog voor de patiënt én zijn naaste omgeving.

- ▶ **Mishandeling signaleren en voorkomen door óók te kijken naar de mensen met wie de patiënt in verbinding staat.**

De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) zet zich in voor meer aandacht voor en betere herkenning door psychiaters van mishandeling en huiselijk geweld. Dit doet de NVvP o.a. door het werven en opleiden van aandachtsfunctionarissen. In GGZ-instellingen wordt de functie van aandachtsfunctionaris vaak vervuld door een jurist. Zelfstandig gevestigde psychiaters hebben vaak geen aandachtsfunctionaris tot hun beschikking. Door het aanstellen van psychiaters als aandachtsfunctionaris bereikt de NVvP dat alle psychiaters, dus ook zelfstandig gevestigden, voor laagdrempelig advies bij een deskundige collega terecht kunnen, om vervolgens conform de KNMG-meldcode te handelen.

Om zoveel mogelijk slachtoffers te voorkomen en de consequenties te beperken, wordt er binnen de beroepsvereniging veel aandacht besteed aan tijdig herkennen en zo nodig melden van kindermishandeling en huiselijk geweld. Nog belangrijker is goede samenwerking, gericht op direct stoppen van de onveilige situatie en het bieden van behandeling. Een deel van de behandeling moet ook door psychiaters geboden worden, in de eerste plaats ter preventie maar ook in het kader van herstel en vergroten van veerkracht. Psychiaters zien niet alleen kinderen die slachtoffer van mishandeling zijn geworden, maar behandelen ook mensen met een psychiatrische stoornis die moeite kunnen hebben met het vervullen van hun rol als ouder. Het is belangrijk dat de psychiater hier oog voor heeft.

- ▶ **Damiaan Denys, voorzitter NVvP**

KNMT Een mond vertelt soms meer dan je denkt.

De Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) is de beroepsorganisatie van tandartsen, orthodontisten en kaakchirurgen in Nederland. We zetten ons in voor de beste mondzorg voor onze patiënten. Want een gezonde mond is veel belangrijker dan de meeste mensen denken. Je mond vertelt je namelijk ook hoe het met je gezondheid en persoonlijk welbevinden is gesteld. Zo kan tandheelkundige verwaarlozing wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld. Reden voor tandartsen die dit signaleren te overleggen met Veilig Thuis. Om dat goed te kunnen blijven doen, sluit de KNMT met haar meldcode nauw aan bij het te ontwikkelen afwegingskader. Zodat tandartsen zorgvuldig kunnen handelen in het belang van hun patiënten.

- ▶ **Wolter Brands, voorzitter KNMT**
-

NVKG Awareness als startpunt voor aanpak ouderenmishandeling.

- ▶ **Praktische handvatten voor artsen helpen om ouderenmishandeling te herkennen en directe hulp te bieden.**

De Nederlandse Vereniging Klinisch Geriatrie (NVKG) vertegenwoordigt dé medisch specialist voor oudere patiënten in het ziekenhuis, die samenwerkt met andere zorgprofessionals met als doel om de behandeling van deze patiënten goed af te stemmen. Ouderenmishandeling verdient evenveel aandacht als kindermishandeling. Op dit moment coördineren wij de totstandkoming van de landelijke richtlijn Vermoeden van Ouderenmishandeling in de tweede lijn. Hierin wordt deskundigheid op het gebied van ouderenmishandeling (verschijningsvormen, risicofactoren, screeningsmethoden) gebundeld en vertaald naar de praktijk van diverse artsengroepen, zoals artsen in het ziekenhuis, op de spoedeisende hulp en in de GGZ. Zo vergroten we de awareness omtrent ouderenmishandeling en bereiken we een betere en vroegtijdige signalering en aanpak. Deze richtlijn is vanaf medio 2018 beschikbaar.

- ▶ **Hanna Willems, voorzitter NVKG**

KNMG

De Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) verenigt en vertegenwoordigt de landelijke artsenberoepsorganisaties.

De KNMG coördineert de werkzaamheden van het cluster artsencoalitie bij het opstellen van een afwegingskader als aanvulling op de KNMG-meldcode uit 2015. De meldcode geldt als een verplicht handelingsprotocol voor artsen om (vermoedelijke) slachtoffers van kindermishandeling en huiselijk geweld zo vroeg mogelijk te identificeren en in veiligheid te brengen. Met de aanvulling willen we helderheid scheppen over de toepassing van de meldcode en de momenten waarop melden bij Veilig Thuis nodig is.

We zetten in op vroegsignalering, open gesprekken, consultatie van Veilig Thuis en anderen en op meer duidelijkheid over wanneer melden nodig is. Artsen worden gesterkt in hun handelen door deze aanpak, waardoor ook eventuele handelingsverlegenheid wordt weggenomen. Veiligheid en welzijn zijn essentiële randvoorwaarden voor een goede gezondheid. We zetten ons ook daarom maximaal in om kindermishandeling en huiselijk geweld te bestrijden.

- ▶ **René Héman, voorzitter KNMG**